

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
(вказати назву структурного
підрозділу)

Писаревський М.І.

(вказати П.І.Б керівника)

“27” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність _____ С3 Міжнародні відносини _____
(шифр і назва)
освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
ВИД
дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол №1

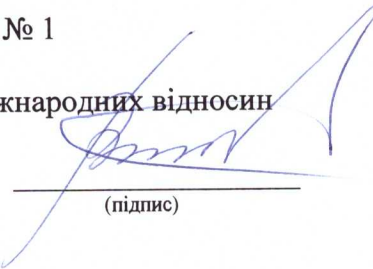
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Наталія ВІННИКОВА, д. політ. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин

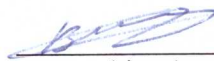
(підпис)

Вінникова Н.А.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(підпис)

Шамраєва В.М.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від “27” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Панасенко Г.С.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціальності СЗ Міжнародні відносини .

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – забезпечити здобувачів знанням про актуальні тренди розвитку міжнародних відносин та розумінням факторів, що визначають глобалізаційний вимір перебігу політичних, економічних і соціокультурних процесів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- з'ясування ключових системних трендів та закономірностей динаміки сучасних міжнародних відносин у контексті глобалізаційних процесів;
- формування у здобувачів здатності застосовувати сучасні методи аналізу міжнародних ситуацій для прогнозування сценаріїв розвитку глобальних процесів.
- вивчення специфіки функціонування сучасних інститутів глобального управління, міжнародних організацій та акторів різного рівня (державних і недержавних)/

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин* - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Семінарські заняття	Практичні заняття
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
88 год.	112 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.
- СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.
- СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.
- СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.
- СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

- РН 1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.
- РН 2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини
- РН 3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.
- РН 5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.
- РН 6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.
- РН 7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.
- РН21. Розробляти практичні рекомендації та аналітичні пропозиції для органів державної влади, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародних відносин на основі результатів досліджень і прогнозного аналізу.

1.8. Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає наявність у здобувачів попередньо засвоєних знань, отриманих у межах освітніх компонентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема з теорії міжнародних відносин, політології, міжнародної економіки.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Виклики глобальних трансформацій і формування нових мегатрендів світового розвитку

Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку.

Четверта промислова революція як концептуальне обґрунтування нового технологічного етапу розвитку людства. Вплив технологій штучного інтелекту на економічний, соціальний, політичний виміри глобального розвитку. Міжнародні механізми регулювання технологій штучного інтелекту. Стратегії держав у сфері розвитку штучного інтелекту. Етичний аспект проблеми впровадження штучного інтелекту. Складові цифрової економіки. Виклики розвитку криптовалют. Перспективи поширення блокчейну. Адитивне виробництво та 3D-друк. Проблеми регулювання і захисту великих даних. Глобальні компанії з найбільшою капіталізацією. Зміни в принципах функціонування глобальних ринків. Вплив роботизації і технологій штучного інтелекту на сферу зайнятості. Фрилансерство як глобальний тренд ринку праці.

Тема 2. Глобальні суспільно-політичні процеси.

Глобальна урбанізація та міжнародна міграція як тренди глобального розвитку. Найбільші мегаполіси світу. Роль Південно-азійського регіону в формуванні глобалізаційних трендів. Вплив соціальних медіа на формування індивідуальних та соціальних ціннісних установок. Характеристики Homo Dictyous («людини мережевої»). Мікротаргетинг і астротурфінг як технології маніпулювання свідомістю та проблема зовнішнього втручання у внутрішньополітичні процеси держав. Структурні соціальні зміщення внаслідок трансформації ринку праці в умовах цифрової економіки. Модель суспільної стратифікації Гая Стендинга і характеристики «нового небезпечного класу». Роль прекаріату в піднесенні глобальної протестної активності. Чинники деєтатизації державного управління і мережеїзація управлінських процесів. Участь недержавних акторів у державному управлінні. Мультиакторне урядування і проблеми легітимації полікотвірних процесів.

Розділ 2. Тенденції розвитку системи глобального управління.

Тема 3. Оперативний та регуляторний потенціал міжнародних організацій в умовах сучасних глобалізаційних трендів.

Асиметрія в репрезентації інтересів на глобальному рівні управління. Інституційно-процедурне закріплення дисбалансу представництва держав у системі глобального управління. Структурні та процедурні особливості ухвалення рішень у керівних органах глобальних міжнародних організацій. Процедурні пастки «зваженого голосування» та консенсусних моделей ухвалення рішень у міжнародних організаціях. Виклики реформування Організації Об'єднаних Націй. Прерогативи найбільших «вкладників» у Міжнародному валютному фонді та Світовому Банку. «Регулювання чи реагування?»: питання ефективності міжнародних організацій як основи глобального управління.

Тема 4. Клубна дипломатія та недержавні актори в світовій політиці.

Характеристики сучасних недержавних акторів міжнародних відносин. Транснаціональні рухи. Рух глобальної справедливості та модель світового референдуму. Роль транснаціональних корпорацій у системі глобального управління. Приватні міжнародні мілітаристські угруповання. Глобальні злочинні організації. Клубні формати в міжнародних відносинах. Характеристики клубів: ексклюзивність членства, закритий формат зустрічей, відсутність інституційної та нормативної основи функціонування. Виникнення Групи 7. Вплив Великої Сімки на перебіг світових процесів. Ротаційна форма

головування у клубі. Велика Двадцятка (G20). Учасники і система ротаційного головування у форматі «Троїка». Саміти Групи 7 і Групи 20. Структурний формат: саміти, фінансовий трек і трек шерп. Громадянський сектор у межах діяльності Групи Двадцяти – «Аутріч діалог». Критика системи представництва у Великій Двадцятці. Дилеми ефективності глобальних клубів у регулюванні міжнародних відносин. Більдерберзькі зустрічі – «неформальний клуб» транснаціональної еліти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Виклики глобальних трансформацій і формування нових мегатрендів світового розвитку												
Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку.	30	4	4	-	-	22	32	2	2	-	-	28
Тема 2. Глобальні суспільно-політичні процеси.	30	4	4	-	-	22	30	2	-	-	-	28
Разом за розділом 1	60	8	8	-	-	44	62	4	2	-	-	56
Розділ 2. Тенденції розвитку системи глобального управління.												
Тема 3. Оперативний та регуляторний потенціал міжнародних організацій в умовах сучасних глобалізаційних трендів.	30	4	4	-	-	22	29	1	-	-	-	28
Тема 4. Клубна дипломатія та недержавні актори в світовій політиці.	30	4	4	-	-	22	29	1	-	-	-	28
Разом за розділом 2	60	8	8	-	-	44	58	2	2			56
Усього годин	120	16	16	-	-	88	120	6	2			112

4. Теми семінарських занять для здобувачів денної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Цифрові технології як чинник глобального розвитку.	4
3-4	Глобальні суспільно-політичні процеси.	4
5-6	Оперативний та регуляторний потенціал міжнародних організацій в умовах сучасних глобалізаційних трендів.	4
7-8	Клубна дипломатія та недержавні актори в світовій політиці.	4
	Разом	16

4. Теми практичних занять для здобувачів заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цифрові технології як чинник глобального розвитку.	2
	Разом	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д	з
1	Підготувати аналітичну презентацію цифрової стратегії держави (за вибором), що, на Вашу думку, є ефективною в реалізації внутрішньої і зовнішньої політики. Під час підготовки презентації враховувати такі аспекти цифрової стратегії: 1. Нормативно-інституційне забезпечення. 2. Позиції і роль обраної держави в світових трендах цифровізації (звернути увагу не позиції в міжнародних рейтингах розвитку електронного урядування, електронної участі, розвитку штучного інтелекту). 3. Дати оцінку перспективам такого підходу в умовах формування цифрового світового порядку. Обсяг презентації: максимум до 10 слайдів. Обов'язково вказати джерела інформації. <i>*Додаткові інформаційні джерела розміщені в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» на платформі Moodle.</i>	22	28
2	Аналітичний кейс: «Глобальне місто як самостійний актор міжнародних відносин». Дослідити, як конкретне мегаполіс-місто перебирає на себе функції держави у вирішенні глобальних проблем (міграція, безпека, клімат, дипломатія). Обрати одне глобальне місто (наприклад, <i>Лондон, Мехіко, Мумбай, Токіо, Берлін, Дубай, Париж, Пекін, Сан-Паулу, Шеньчжень</i>) і підготувати аналітичну презентацію (7-10 слайдів) за планом: - Урбаністичний масштаб: як місто акумулює людський та фінансовий капітал (демографія, міграційні потоки). - Парадипломатія: чи має місто власну зовнішню політику (участь у мережах C40, Strong Cities Network, прямому залученні інвестицій чи прийомі біженців)? - Суспільно-політична напруга: як масова міграція змінює електоральну карту та соціокультурний простір цього міста протиріччям із провінцією/центром держави.	22	28

	Вимоги до оформлення: Логічна структурованість, наявність конкретних прикладів/кейсів, графічне виділення ключових тез (схеми, порівняльні таблиці, інфографіка замість суцільного тексту). <i>*Додаткові інформаційні джерела розміщені в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» на платформі Moodle.</i>		
3	Провести аналітичний аудит інституційно-процедурного та оперативного потенціалу конкретної міжнародної організації (або міждержавного інституту) щодо її спроможності випереджально регулювати або ефективно реагувати на один із новітніх глобальних викликів (цифровізація, штучний інтелект, біобезпека, деінформаційні загрози, протекціонізм тощо). Основний фокус аналізу спрямовано на виявлення того, чи залишається організація лише «пожежною бригадою» (реактивний підхід), чи здатна виступати повноцінним «законодавцем глобальних правил» (регуляторний підхід) в умовах асиметрії інтересів та процедурних обмежень. 2. Орієнтовні проблемні поля та організації (на вибір) (Теми розподіляються за принципом «одна організація / один виклик – один здобувач») Міжнародні організації та регулювання Штучного Інтелекту (ШІ): ООН / UNESCO / MCE (ITU): Формування глобальних етичних та регуляторних рамок для генеративного ШІ та автономних систем. Управління цифровим простором та кібербезпека: ОБСЄ / Рада Європи: Протидія гібридним загрозам, дезінформації та захист прав людини у цифрову еру (Конвенція про кіберзлочинність). Глобальна охорона здоров'я та біобезпека: ВООЗ (WHO): Можливості та межі регуляторного впливу під час глобальних пандемій і трансферу технологій (Пандемічна угода, регулювання біотехнологій). Трансформація міжнародної торгівлі та цифровий протекціонізм: СОТ (WTO): Здатність регулювати електронну комерцію, транскордонні цифрові послуги та торговельні війни в умовах блокування Апеляційного органу. Фінансова стабільність у добу цифрових активів:	22	28

	МВФ / Світовий банк: Регулювання ризиків криптовалют, цифрових валют центральних банків (CBDC) та асиметрія фінансово-технологічного розвитку. Кліматичний перехід та інновації: UNEP / COP механізми: Ефективність нормативного тиску щодо дотримання «зелених» стандартів та трансферу екологічних технологій. Гуманітарний вимір та алгоритмічні системи: УВКБ ООН / MOM: Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту в управлінні глобальними міграційними потоками та захисті даних біженців. Обсяг презентації: до 10 слайдів. Вимоги до оформлення: Логічна структурованість, наявність конкретних прикладів/кейсів, графічне виділення ключових тез (схеми, порівняльні таблиці, інфографіка замість суцільного тексту). <i>*Додаткові інформаційні джерела розміщені в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» на платформі Moodle.</i>		
4	Проаналізувати діяльність міжнародної неурядової організації або транснаціонального руху (на вибір) та дати оцінку її ефективності в досягненні оголошених цілей. Як ця організація або рух здійснюють свою комунікацію з міжнародною аудиторією? Як ця організація «реагує» на глобалізаційні тренди цифровізації? Які заходи цієї організації або руху можна визначити як ефективні? Що, на Ваш погляд, у діяльності цієї організації або руху потребує вдосконалення? Що може забезпечити краще представництво цієї організації в системі глобального управління? Пропоновані міжнародні неурядові організації та транснаціональні рухи Світовий Економічний Форум Римський клуб П'ятниці за Майбутнє Світовий Уряд Громадян Міжнародний консорціум журналістів-розслідувачів (International Consortium of Investigative Journalists)	22	28

	Формат подання: презентація обсягом до 10 слайдів. Вимоги до оформлення: Логічна структурованість, наявність конкретних прикладів/кейсів, графічне виділення ключових тез (схеми, порівняльні таблиці, інфографіка замість суцільного тексту). <i>*Додаткові інформаційні джерела розміщені в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» на платформі Moodle.</i>		
	Усього	22	28

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання навчальним планом не передбачене.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»

Шифр РН (відповідн о до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН 1.	Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка аналітичної доповіді, її презентація	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залік.
РН 2.	Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка аналітичної доповіді, її презентація	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження
РН 3.	Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота	Оцінювання аналітичної частини дослідження.

РН5.	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка аналітичної доповіді, її презентація	Оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН6.	Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	Лекція, надання зворотного зв'язку аналіз отриманих результатів	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях; розв'язування аналітичних завдань.
РН7.	Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних, завдань.
РН21.	Розробляти практичні рекомендації та аналітичні пропозиції для органів державної влади, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародних відносин на основі результатів досліджень і прогнозного аналізу.	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання аналітичних завдань, роботи учасників під час дискусій

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських/практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських/практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);

контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань у ході індивідуально / командної роботи студентів;

контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді усних опитувань);

контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;

контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. Зажною темою здобувач може отримати від 1 до 15 балів. Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**. Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **30 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється після їх завершення на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Тестове завдання складається з 20 питань, кожному з яких присвоєна кількість балів відповідно до кількості правильних варіантів відповідей, що в сумі складають 40 балів. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за підсумковий контроль – 40 балів.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Інд. завдання	Разом	
T1	T2	T3	T4	–	60	40
15	15	15	15			100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над аналітичними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	15
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	6-10
	Здобувач вищої освіти демонструє слабкі знання навчального матеріалу, фахової літератури навіть на рівні аналогічного відтворення, припускається суттєвих помилок	1-5

Оцінювання участі у дискусіях при обговоренні доповідей на семінарських заняттях	Здобувач вищої освіти бере активну участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, відповідають темі доповіді, є зрозумілими і суттєвими.	5
	Здобувач вищої освіти бере участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, частково відповідають темі доповіді, подекуди є зрозумілими або суттєвими	3
Підсумковий контроль (тест)	Здобувач правильно відповів на всі тестові питання.	40
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 75 % тестових питань.	30–39
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 50 % тестових питань.	20–29
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 25 % тестових питань.	10–19
	Здобувач правильно відповів на менш ніж 25 % тестових питань.	1–9
	Здобувач не відповів на жодне з тестових питань.	0

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, заліку, якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження тренінгів або дистанційних курсів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни. Проходження курсу або тренінгу має бути підтверджено офіційним документом (сертифікат або свідоцтво). Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь. За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, публікацію наукових статей або тез. Участь підтверджується наданням сертифіката учасника конференції та/або копіями наукових публікацій тощо. Участь з доповіддю на науково-практичній конференції оцінюється до 5 балів. За публікацію тез конференції можна отримати до 5 балів, за публікацію статті у фаховому виданні - до 10

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

Максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає **100 балів**.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Аджемоглу Д., Джонсон С. Влада і прогрес. Тисячолітня боротьба людства за технології та процвітання / пер. з англ. С. Золотухіна. Київ : Наш Формат, 2026. 576 с.
2. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства та бідності. Пер. О. Дем'янчук. Київ: Наш Формат. 2025. 440 с.
3. Бжезинський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. Харків: Фабула. 2025. 288 с.
4. Болл М. Метавсвіт. Як він змінить нашу реальність. Пер. С. Стець. Київ: Артбукс. 2024. 504 с.
5. Вареник О. Міжнародна соціальна безпека в умовах військової агресії: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 272 с.
6. Дронов В.Ю. Міжнародні відносини та світова політика : навч.-метод. посіб. Одеса: Фенікс, 2022. 132 с.
7. Зейхан П. Кінець світу – лише початок. Картографування краху глобалізації. Пер. О. Чупа. Київ: Лабораторія. 2025. 592 с.
8. Кадлубович Т.І., Загородня А.С. Міжнародні відносини та світова політика : навч.-метод. посібник. Київ : Університет «Україна», 2025. 286 с.
9. Кіссінджер Г. Дипломатія. Київ: КМ-Букс. 2022. 864 с.
10. Колективна пам'ять, примирення і міжнародні відносини: колективна монографія / наук. ред. Н. Масловські, А. Шептицький; наук. ред. укр. вид. А. М. Киридон, С. С. Троян. Київ: Ніка-Центр, 2023. 200 с.
11. Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Харків: Vivat. 2023. 192 с.
12. Лубківський Д. Подвиги Геракла. Стратегія перемоги у міжнародних відносинах. Львів : Видавництво Старого Лева, 2026. 432 с.
13. Магнусон В. Заради прибутку. Історія корпорацій. Пер. А. Дмитренко. Київ: Лабораторія. 2025. 384 с.
14. Мальтус Т. Р. Нарис про закон народонаселення. Пер. Р. Вербич. Київ: Арій. 2025. 240 с.
15. Міллер К. Чипова війна. Боротьба за найважливішу технологію у світі / пер. з англ. В. Цибки. Київ : Наш Формат, 2024. 432 с.
16. Мюррей Ч. Людське різноманіття. Природа статі, раси і класу. Пер. Є. Мірошніченко, О. Дем'янчук. Book Chef. 2025. 512 с.
17. Потехін, Ю.А. Клименко, І.Я. Тодоров, В.І. Андрейко. Міжнародна та регіональна безпека: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 312 с.
18. Строков І. Політика міжнародної безпеки. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2026. 232 с.
19. Франкопан П. Великі шовкові шляхи. Нова історія світу. Пер. Олексій Петюх. Лабораторія. 2024. 624 с.
20. Шевченко М. В. Економічна дипломатія: теорія і практика : монографія / М. В. Шевченко. Київ : Вид. дім «Гельветика», 2023. 384 с.

Допоміжна література

1. Аммуc С. Біткоїновий стандарт. Альтернатива центральним банкам. Пер. М. Жиленко. Київ: Наш формат. 2025. 352 с.
2. Брюховецька О. Голоси Black Lives Matter. Львів. Львівський медіафорум. 2025. 432 с.
3. Кілкаллен Д., Мілз Г. Мистецтво війни і миру. Про наш вибір, коли у світі війна / пер. з англ. Н. Комарова. Київ : Дух і Літера, 2025. 360 с.
4. Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Харків: Vivat. 2023. 192 с.
5. Левінсон М. Як морський контейнер зробив світ меншим, а світову економіку більшою. Пер. О. Приймак. Київ: Лабораторія. 432 с.
6. Меєр Е. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі / пер. з англ. О. Дубчак. Київ : Наш Формат, 2025. 224 с.
7. Мілвард Б. Міжнародна торгівля і сталий розвиток. Економічні, історичні та моральні аргументи.
8. Нельсон С. Р. Океани зерна. Як американське збіжжя змінило світ. Пер. О. Дубневич. Київ: Чорна гора. 2025. 388 с.
9. Нотон Б., Цай К. Китайське диво і державний капіталізм. Від планової економіки до моделі прискореного зростання. Пер. Н. Томчевска-Попович. Київ: Наш формат. 2025. 416 с.
10. Родан Г. Сінгапурське економічне диво. Від британської колонії до азійського тигра. Пер. Н. Томчевска-Попович. Київ: Наш формат. 2025. 336 с.
11. Саїні А. Патріархи. Витоки нерівності. Пер. Н. Гриценко. Київ: Лабораторія. 2025. 336 с.
12. Склер Л. Проєкт «Ікона». Архітектура, міста і глобалізація / пер. з англ. О. Оксенич. Київ : Лабораторія, 2024. 416 с.
13. Совелл Т. Дискримінація і нерівність. Пере. Н. Дайнека. Київ: Наш формат. 2023. 296 с.
14. Томпсон Г. Безлад. Тяжкі часи у ХХІ столітті. Пер. Ганна Шаховська. Харків: Vivat. 2025. 512 с.
15. Фалоїн Д. Африка — не країна. Розвінчуючи стереотипи про строкатий континент / пер. з англ. Ю. Лазаренко. Київ : Наш Формат, 2025. 304 с.
16. Фішер К. С. Створено в Америці. Соціальна історія культури й характеру американців. Київ: Ніка-Центр Пер. П. Дениско. 2022. 512 с.
17. Харарі. Ю. Н. Nexus. Коротка історія інформаційних мереж від кам'яного віку до ШІ. Пер. Надія Хаєцька. Book Chef. 2025. 640 с.
18. Крістенсен К., Оджомо Е., Діллон К. Парадокс процвітання. Як інновації можуть вивести нації з бідності. Пер. О. Замойська. Львів: Видавництво Старого Лева. 2024. 416 с.
19. Лін Чень Китайське диво і глобалізація. Від іноземних інвестицій до місцевих компаній-чемпіонів. Пер. Р. Ключко. Київ: Наш Формат. 2024. 256 с.
20. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. Пер. В. Циба. Київ: Наш Формат. 2024. 488 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
2. Foreign Policy in Focus. URL: <http://www.fpif.org>
3. Australian Institute of International Affairs. URL: <http://www.aiia.asn.au>

4. Brookings Institution. URL: <http://www.brookings.edu>
5. Carnegie Council on Ethics and International Affairs. URL: <http://www.cceia.org/index.html>
6. Centre for International Security and Cooperation. URL: <http://cisac.stanford.edu>
7. Centre for Strategic and International Studies. URL: <http://csis.org>
8. Foreign Policy Association. URL: <http://www.fpa.org>
9. International Institute for Strategic Studies. URL: <http://www.iiss.org>
10. Royal Institute of International Affairs (Chatham House). URL: <http://www.chathamhouse.org.uk>
11. International Relations and Security Network. URL: <http://www.isn.ethz.ch>
12. Japan Institute of International Affairs. URL: <http://www.jiia.or.jp/en>
13. South African Institute of International Affairs. URL: <http://www.saiia.org.za>
14. Swedish Institute of International Affairs. URL: <http://www.sipri.org>
15. Transnational Foundation for Peace and Future Research. URL: <http://www.transnational.org>
16. United States Institute of Peace. URL: <http://www.usip.org>
17. OECD AI Laboratory. URL: <https://oecd.ai>
18. The Economist – аналітичне видання. URL: <https://www.economist.com>
19. Foreign Affairs. URL: <http://www.foreignaffairs.com>
20. Journal of International Affairs. URL: <http://jia.sipa.columbia.edu>
21. Journal of Public and International Affairs. URL: <http://www.princeton.edu/jpia>
22. Journal of World Systems Research. URL: <http://jwsr.ucr.edu/index.php>
23. Pew Research Center. URL: <http://www.pewresearch.org>
24. World Values Survey. URL: <http://www.worldvaluessurvey.org>
25. Eurobarometer. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>
26. Afrobarometer. URL: <http://www.afrobarometer.org>
27. Asianbarometer. URL: <http://www.asianbarometer.org>
28. World Population Clock. URL: <http://www.worldometers.info>
29. The Global AI Index. URL: <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9786>

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20 ____/20 ____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.